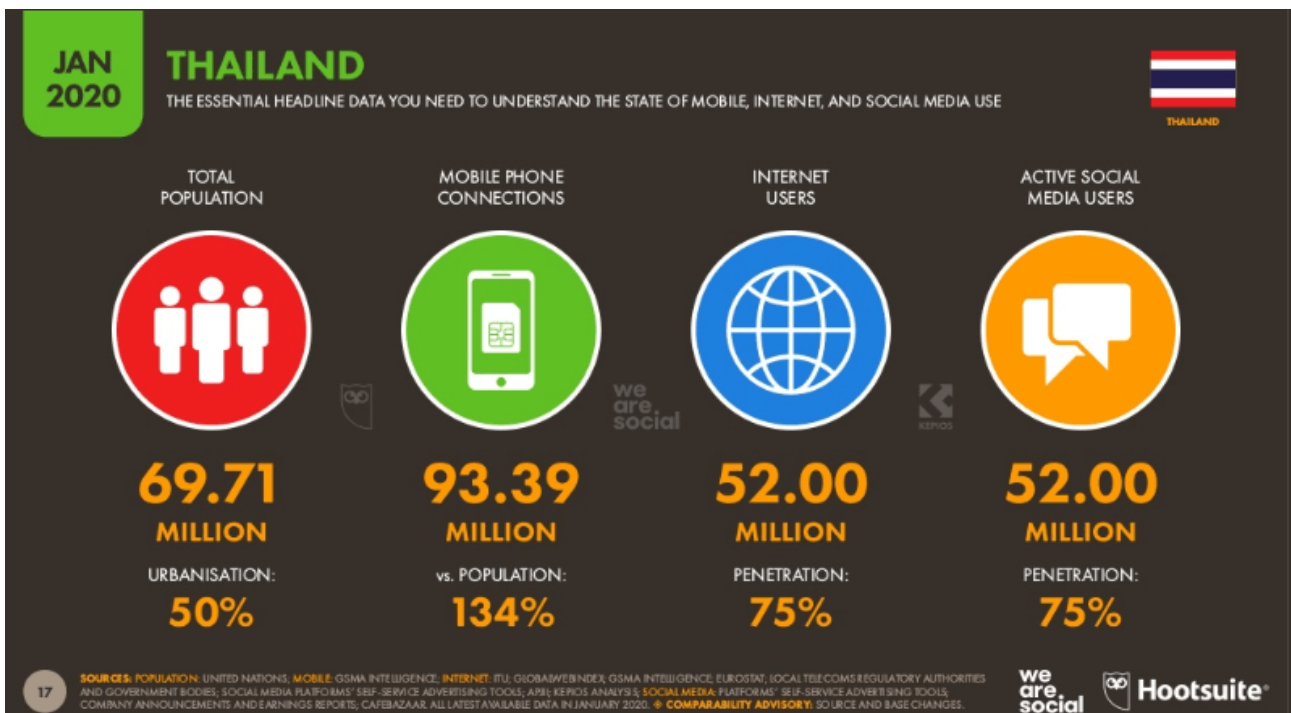

การทำให้เด็กปลอดภัยในโลกออนไลน์ระหว่างการระบาดใหญ่
ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

คำแนะนำสำหรับผู้ให้บริการโครงข่าย
โทรศัพท์เคลื่อนที่และผู้พัฒนาเนื้อหาออนไลน์

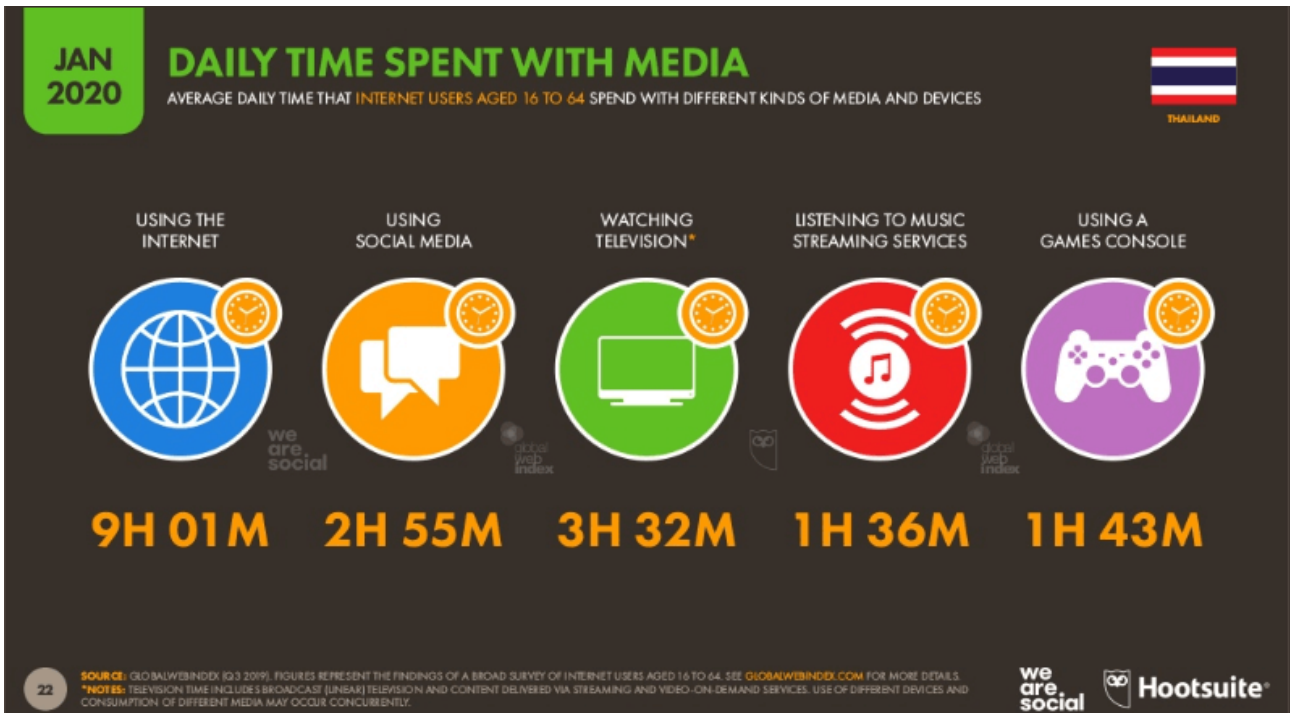
การระบาดใหญ่ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ก่อให้เกิดผลกระทบร้ายแรงไปทั่วโลก ความพยายามที่จะจำกัดวงของไวรัสโคโรนาจึงเป็นสิ่งจำเป็น แต่การที่เด็กต้องอยู่กับบ้าน อาจทำให้เกิดความเสี่ยงในมิติอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น

ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 หนึ่งในสามของประชากรโลกต้องอยู่กับการปิดเมืองหรือปิดประเทศ การปิดโรงเรียนทำให้เด็ก ๆ มากกว่า 1.5 พันล้านคนได้รับผลกระทบ การจำกัดการเคลื่อนย้าย การขาดรายได้ การแยกตัวอยู่ลำพัง ความแออัดยัดเยียด ส่งผลให้ความกังวลและความเครียดเพิ่มระดับสูงขึ้น และทำให้เด็ก ๆ เสี่ยงที่จะถูกทารุณกรรมทางร่างกาย จิตใจ และทางเพศที่บ้านมากขึ้น โดยเฉพาะเด็ก ๆ ที่อาศัยอยู่ในสถานการณ์ที่ครอบครัวมีการใช้ความรุนแรงหรือมีความสัมพันธ์ที่ไม่ค่อยดีอยู่แล้ว นอกจากนี้ชุมชนออนไลน์ที่ปัจจุบันกลายเป็นศูนย์กลางเพื่อการเรียนรู้ การช่วยเหลือสนับสนุน และการเล่นของเด็ก ๆ ยังสามารถกลายเป็นแหล่งที่ทำให้เด็กถูกลั่นแกล้งทางโลกออนไลน์ มีพฤติกรรมเสี่ยงในโลกออนไลน์ และถูกแสวงหาประโยชน์ทางเพศได้เช่นกัน¹

ในประเทศไทย การเลื่อนเปิดเทอมไปเป็นวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 รวมถึงการยกเลิกกิจกรรมต่าง ๆ ในช่วงปิดเทอมใหญ่ และนโยบายด้านการรักษาระยะห่างทางกายภาพ ย่อมหมายความว่าเด็กส่วนใหญ่ต้องอยู่กับบ้าน และเวลาส่วนใหญ่จะถูกใช้ในบนโลกออนไลน์ โดยผลการสำรวจก่อนสถานการณ์โรคโควิด-19 เริ่มต้น พบว่า ประเทศไทยมียอดการใช้อินเทอร์เน็ตที่สูงขึ้น ผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทยมีจำนวน 52 ล้านคนจากจำนวนประชากรทั้งประเทศ 69.71 ล้านคน และค่าเฉลี่ยเวลาของผู้ใช้งาน (อายุ 16 - 64 ปี) อยู่ที่ประมาณ 9 ชั่วโมงต่อวัน² และ ผลจากการสำรวจผลกระทบและความต้องการของเด็กและเยาวชนในสถานการณ์โรคโควิด-19 ระหว่างวันที่ 28 มีนาคม ถึง 10 เมษายน พ.ศ. 2563³ พบว่า เยาวชนเลือกที่จะใช้เวลาไปกับกิจกรรมเช่นการดูหนังออนไลน์ เล่นเฟซบุ๊ก ท่องเว็บไซต์ และเล่นเกมออนไลน์

1. แถลงการณ์ของผู้นำ เรื่อง ความรุนแรงในเด็ก : วิกฤตการณ์ซ้อนเร้นของการระบาดใหญ่โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19), 8 เมษายน 2563
2. <https://datareportal.com/reports/digital-2020-thailand>
3. <https://www.unicef.org/thailand/th/media/4031/file>

นอกจากนี้ พวกเด็ก ๆ อาจใช้เวลาส่วนใหญ่บนโลกออนไลน์และบ่อยครั้งจะใช้เวลามากกว่าปกติ โดยอาจใช้ในการเรียนทางไกล (ในกรณีที่ทางโรงเรียนหรือผู้ปกครองได้จัดเตรียมให้) หรือใช้เพื่อคุยเล่นกับเพื่อน ๆ เล่นเกมออนไลน์ โพสต์และแชร์ข้อความ ภาพ หรือวิดีโอบนสื่อสังคมออนไลน์ เข้าดูข้อมูล ท่องเว็บ และ ขอความช่วยเหลือ การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้จะสร้างโอกาสอันมีค่าในการเรียนรู้ การเล่นและเข้าถึงสังคมกับกลุ่มเพื่อน ๆ และการเข้าถึงข้อมูลหรือความช่วยเหลือ ดังนั้นสิ่งเหล่านี้จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับเด็กและเยาวชน

อย่างไรก็ดี โลกออนไลน์ก็ไม่ได้มีแต่โอกาสในเชิงบวกหรือสร้างสรรค์เท่านั้น แต่ก็มีภัยคุกคามและอันตรายแฝงมาด้วยเช่นกัน ผู้บังคับใช้กฎหมายและเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญด้านการปกป้องคุ้มครองเด็ก ได้คาดการณ์ไว้ว่าความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็กบนโลกออนไลน์ต่อไปนี้จะเพิ่มขึ้นในระหว่างการระบาดใหญ่ของโรคโควิด-19

- การแสวงประโยชน์ทางเพศบนโลกออนไลน์** การใช้เวลาบนโลกออนไลน์มากขึ้นอาจเพิ่มความเสี่ยงด้านการติดต่อกับผู้ใหญ่หรือเด็กที่โตกว่า ซึ่งมีความมุ่งหวังทางเพศต่อตัวเด็ก เมื่อเด็ก ๆ ได้ใช้เวลาออนไลน์มากขึ้น หรือมีความกลัวกลุ่มใจหรือกังวลในสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัวพวกเขา เด็ก ๆ ก็มีแนวโน้มที่จะพูดคุยผู้คนที่พวกเขาอาจจะไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์ด้วยในช่วงเวลาปกติ แรงกดดันทางเศรษฐกิจและสังคมในประเทศไทย อาจทำให้พวกเขาเด็ก ๆ ต้องหาหนทางในการสร้างรายได้เสริมเพื่อเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว พวกเขาเด็ก ๆ อาจถูกคนแปลกหน้าหรือคนใกล้ชิดที่มีความมุ่งหวังทางเพศเข้ามาแสวงประโยชน์ พวกเขาผู้ใหญ่อาจพยายามสร้างความสัมพันธ์ ล่อลวงให้เชื่อใจ โดยมีจุดประสงค์เพื่อแสวงประโยชน์ทางเพศ ห้องสนทนาออนไลน์ โดยเฉพาะที่เน้นกลุ่มเป้าหมายเป็นพวกเขาเด็ก ๆ ยิ่งทำให้พวกเขาต้องเผชิญกับความเสี่ยงมากเป็นพิเศษ เพราะห้องสนทนาออนไลน์เหล่านี้ มักจะมีการดูแลกำกับที่ไม่ดี

- **การกลั่นแกล้งรังแกบนโลกออนไลน์ (Cyberbullying)** เด็ก ๆ อาจตกเป็นเหยื่อของการแสดงความคิดเห็น ข้อความ ที่เหยียดหยาม เด็ก ๆ อาจถูกกีดกันให้อยู่นอกกลุ่มออนไลน์ ซึ่งจะเพิ่มความเครียดและความรู้สึกโดดเดี่ยวให้กับพวกเขา หรือตัวเด็กอาจมีส่วนร่วมในการกลั่นแกล้งรังแกบนโลกออนไลน์เสียเอง
- **พฤติกรรมเสี่ยงบนโลกออนไลน์** การเว้นระยะห่างทางกายภาพและขาดการปฏิสัมพันธ์ต่อหน้ากับเพื่อน ๆ ตลอดไปจนถึงการความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นที่ลดลง อาจทำให้พวกเขาเด็ก ๆ ทำเรื่องเสี่ยง ๆ บนโลกออนไลน์ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่พวกเขาจะไม่ทำบนโลกออฟไลน์ เช่น การส่งข้อความลามกอนาจาร แบ่งปันภาพหรือวิดีโอโป๊เปลือยส่งไปทางเพศของพวกเขา ภาพต่าง ๆ นี้ อาจถูกผู้คนส่งต่อ ๆ กันไป โดยไม่ได้รับความยินยอม พวกเขาเด็ก ๆ ก็อาจจะเสี่ยงที่จะถูกขู่กรรโชก การแกล้งโดยใช้สื่อลามกอนาจาร การคุกคามทางเพศ และ การทำให้อับอาย การส่งหรือรับเนื้อหาลามกอนาจารยังเสี่ยงที่จะมีความผิดทางอาญาอีกด้วย
- **เนื้อหาที่อาจเป็นอันตราย** ซึ่งรวมถึงการเข้าถึง การได้รับหรือแบ่งปันเนื้อหาที่อาจเป็นอันตราย เช่น การยั่วยุให้ฆ่าตัวตายหรือทำร้ายตนเอง เนื้อหาที่มีความรุนแรงหรือทำให้เกลียดกลัวชาวต่างชาติ และเนื้อหาเชิงพาณิชย์ที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก นอกจากนี้ พวกเขาเด็ก ๆ อาจได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคโควิด-19 ซึ่งอาจทำให้เด็กเกิดความกลัวหรือวิตกกังวลและสับสนมากขึ้น
- **พวกเขาเด็ก ๆ อาจเสี่ยงที่จะสูญเสียความเป็นส่วนตัว** การเรียนการสอนออนไลน์ผ่านโปรแกรมอย่าง Zoom หรือ Google ให้โอกาสที่ดีกับพวกเขาเด็ก ๆ ในการเรียนและจบหลักสูตรอย่างเป็นทางการในระดับหนึ่ง แต่โปรแกรมจำนวนมากที่ถูกใช้ในการเรียนการสอนออนไลน์ ก็มีความเสี่ยงที่จะทำให้ข้อมูลส่วนตัวของผู้ใช้งานถูกเปิดเผย และถูกนำไปแสวงประโยชน์ได้ โปรแกรมที่มีการส่งภาพวิดีโอ ก็ทำให้ทั้งผู้ใหญ่ หรือเพื่อนร่วมชั้นที่กำลังร่วมวิดีโอคอลอยู่นั้น ให้เห็นมุมมองบางส่วนภายในบ้าน เช่น ห้องนอน ห้องนั่งเล่น หรือห้องใด ๆ ก็ตามที่พวกเขาเด็ก ๆ อยู่ในระหว่างการทำวิดีโอคอล การคลิกลิงก์ที่ไม่ปลอดภัย อาจทำให้ผู้ไม่หวังดีได้เก็บข้อมูลของผู้ใช้งานไปได้ เช่น หมายเลขไอพีของเครื่องคอมพิวเตอร์

ความเสี่ยงเหล่านี้ไม่ได้มาจากคนแปลกหน้าเท่านั้น แต่อาจมาจากตัวบุคคลใกล้ชิดของเด็กเอง ทั้งบนโลกออนไลน์และออฟไลน์

ภายใต้สถานการณ์ความเสี่ยงบนโลกออนไลน์ที่เพิ่มขึ้นนี้ ผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีบทบาทสำคัญ ในการป้องกัน ฝ้าระวัง และดำเนินการตอบสนองต่อการปกป้องคุ้มครองเด็กบนโลกออนไลน์ได้ และพวกเขาควรทำทุกวิถีทางเพื่อคุ้มครองพวกเขาเด็ก ๆ ให้ปลอดภัยบนโลกออนไลน์ บริษัทต่าง ๆ ควรวางมาตรการเพื่อตรวจจับและหยุดยั้งกิจกรรมใด ๆ ก็ตามที่อาจเป็นอันตรายต่อพวกเขาเด็ก ๆ บนโลกออนไลน์ ซึ่งรวมถึงการล่อลวง และการเผยแพร่สื่อลามกอนาจารเด็ก

1. ให้ความรู้แก่พวกเขาเด็ก ๆ พ่อแม่ผู้ปกครอง คุณครู เกี่ยวกับความปลอดภัยสำหรับเด็ก และความรับผิดชอบของพวกเขในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพิ่มและส่งเสริมการเข้าถึงแพลตฟอร์มการเรียนรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยและการคุ้มครองเด็กบนโลกออนไลน์ เช่น การสื่อสารประชาสัมพันธ์ข้อมูล การให้คำแนะนำ และข้อมูลเกี่ยวกับช่องทางการรับรายงานในกรณีที่เกิดต้องการความช่วยเหลือ ต่อไปนี้คือสายด่วนขอความช่วยเหลือที่สำคัญ
 - ◇ **1300:** เป็นสายด่วนของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เจ้าหน้าที่ที่รับเรื่อง สามารถส่งเรื่องต่อไปยังเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ทั้งในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อติดตามดำเนินการต่อได้
 - ◇ **1387:** มูลนิธิสายเด็กทำงานเกี่ยวกับปัญหาเรื่องเด็กโดยเฉพาะ สามารถให้คำแนะนำ ให้การปรึกษา และส่งเรื่องต่อไปยังบริการภาครัฐที่เกี่ยวข้องได้
 - ◇ **191:** กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ

- ◇ 1323: สายด่วนสุขภาพจิต เชื่อมต่อไปยังนักจิตวิทยาของกรมสุขภาพจิต
 - ◇ www.thaihotline.org: สายด่วนขององค์กรเอ็นจีโอสำหรับรายงานการแสวงประโยชน์ทางเพศเด็กในเชิงพาณิชย์
2. **สร้างสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและเหมาะสมต่อวัย** ส่งเสริมให้มีพื้นที่สร้างสรรค์ที่ปลอดภัยสำหรับเด็กบนโลกออนไลน์ และสนับสนุนสายด่วนแจ้งปัญหาออนไลน์ตามที่ได้กล่าวไปข้างต้น เช่น การไม่คิดค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงสายด่วน การให้บริการแพลตฟอร์มเรียนรู้ออนไลน์ที่เหมาะสมกับวัย และการใช้แพลตฟอร์มการสื่อสารของตนในการช่วยเผยแพร่ข้อมูลคำแนะนำเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กบนโลกออนไลน์ และการเลี้ยงดูเด็กในยุคดิจิทัล
 3. **พัฒนากระบวนการมาตรฐานในการจัดการเนื้อหาที่ล่วงละเมิดเด็ก** การทำงานร่วมกันที่เข้มแข็งระหว่างภาคเอกชนและผู้บังคับใช้กฎหมายฝั่งภาครัฐ เป็นกุญแจสำคัญในการตรวจจับ บล็อก และกำจัดเนื้อหาการล่วงละเมิดทางเพศเด็กบนโลกออนไลน์ คณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต (ไทแคค) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมสอบสวนคดีพิเศษ (ดีเอสไอ) กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานบังคับกฎหมายที่รับผิดชอบในการปกป้องคุ้มครองเด็กจากการถูกล่วงละเมิดและแสวงประโยชน์บนโลกออนไลน์ การมีมาตรการและกระบวนการที่ชัดเจน เพื่อสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมาย จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานภาครัฐในการสอบสวน และยับยั้งการล่วงละเมิดและแสวงประโยชน์จากตัวเด็กได้
 4. **บูรณาการแนวคิดเรื่องสิทธิเด็กเข้าไปยังนโยบายของบริษัท และกระบวนการในการบริหารจัดการที่เหมาะสม** พัฒนาและประกาศใช้นโยบายการปกป้องคุ้มครองเด็กบนโลกออนไลน์ภายในองค์กร โดยสามารถหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนานโยบายได้จากเว็บไซต์สิทธิเด็กและธุรกิจ <https://www.unicef.org/csr/ict.html>
 5. **ส่งเสริมเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการเพิ่มการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง** โดยบริษัทต่าง ๆ สามารถสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนได้ ผ่านการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์และเชิงบวก ในหัวข้อเกี่ยวกับการปกป้องคุ้มครองเด็ก ซึ่งรวมถึงการส่งเสริมทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital literacy) ให้แก่พวกเขา และพ่อแม่ผู้ปกครองบริษัทต่าง ๆ อาจช่วยส่งเสริมการแบ่งปันไอเดียและทักษะของพวกเขาได้ ด้วยกัน ว่าพวกเขามีการบริหารจัดการเวลาอย่างไรในช่วงที่มีการเว้นระยะห่างทางกายภาพ พวกเขามีการรับมือกับความเครียดอย่างไร สร้างสัมพันธภาพที่ดีขึ้นกับครอบครัวได้อย่างไร มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสังคมในช่วงของการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ได้อย่างไร ตลอดไปจนถึงการแบ่งปันข้อมูลเพื่อช่วยให้พวกเขาและเด็กคนอื่น ๆ สามารถรับมือกับภัยคุกคามบนโลกออนไลน์ที่พวกเขาอาจต้องเผชิญ พวกเขาควรทำอย่างไรหากพบว่าเพื่อนหรือสมาชิกในครอบครัวของพวกเขาถูกคุกคาม ซึ่งในส่วนนี้ยูนิเซฟประเทศไทยได้ร่วมกับเว็บไซต์ www.lovecaresation.com ให้บริการด้านข้อมูลและแชนแนลสำหรับวัยรุ่นและพ่อแม่ผู้ปกครองในหัวข้อต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงด้านสุขภาพจิต การกลั่นแกล้งรังแกบนโลกออนไลน์ และสุขภาพวัยรุ่น

แหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์

- COVID-19 and its implications for protecting children online, April 2020: <https://www.unicef.org/documents/covid-19-and-implications-protecting-children-online>
- Guideline for Mobile Industry on child online protection (2015 edition): https://www.unicef.org/csr/css/Mobile_Operators_COP_Guidelines_English1.pdf
- [Tips for Parents and Caregivers – Keeping Children Safe Online During the COVID-19 Pandemic](#)
- [Tips for Young People – Staying Safe Online During the COVID-19 Pandemic](#)
- ECPAT Resources on Sexual Exploitation of Children for COVID-19 Situation: https://ecpat.exposure.co/covid19?utm_source=Website&utm_campaign=Hero

องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ
19 ถนนพระอาทิตย์ พระนคร
กรุงเทพ 10200 ประเทศไทย